

# Beroepscode oefentherapeut

VvOCM  
Vereniging van Oefentherapeuten Cesar en  
Mensendieck



**VvOCM**  
Vereniging van  
Oefentherapeuten  
Cesar en Mensendieck

Boom Lemma uitgevers  
Den Haag  
2011

Omslagontwerp: Haagsblauw, Den Haag  
Foto omslag: Norbert Waalboer Fotografie, Utrecht  
Opmaak binnenwerk: Textcetera, Den Haag

© 2011 VvOCM/Boom Lemma uitgevers

*Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.*

*Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, [www.reprorecht.nl](http://www.reprorecht.nl)). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, [www.cedar.nl/pro](http://www.cedar.nl/pro)).*

*No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.*

ISBN 978-90-5931-601-0

NUR 892

[www.boomlemma.nl](http://www.boomlemma.nl)

# Beroepscode voor oefentherapeuten

## 1. Inleiding

Voor u ligt de Beroepscode voor oefentherapeuten. De code is door de beroepsvereniging geformuleerd en weerspiegelt gemeenschappelijke beroepsnormen, beroepswaarden en gedragsregels van oefentherapeuten met betrekking tot de uitoefening van het beroep.

Deze beroepscode vervangt de Ethische Code Oefentherapeut Cesar (1999) en de Beroepscode van de Oefentherapeut Mensendieck (2002). De beroepscode is goedgekeurd op de Algemene Ledenvergadering van de VvOCM op 16 juni 2010.

De voorliggende beroepscode is gerelateerd aan het beroepsprofiel oefentherapeut. De indeling correspondeert met de competentiegebieden in het beroepsprofiel: werken met en voor cliënten, werken in en vanuit een organisatie, werken aan professionalisering.

In de beroepscode wordt beschreven hoe de oefentherapeut zich hoort te gedragen bij de uitoefening van het beroep. Bij het formuleren van de beroepscode is rekening gehouden met recente wetgeving op het gebied van de (gezondheids)zorg.

Leden van de VvOCM en oefentherapeuten die zich in het Kwaliteitsregister Paramedici willen inschrijven zijn gebonden aan deze beroepscode.

Niet ingeschreven oefentherapeuten die geen lid zijn van de VvOCM zijn formeel niet gehouden de beroepscode in acht te nemen. Toch is ook voor hen de beroepscode van belang aangezien deze gebruikt wordt bij de uitvoering van de Landelijke Klachtenregeling Paramedici Eerstelij.

## 2. Begripsbepalingen

In deze beroepscode wordt verstaan onder:

Oefentherapeut: hij die rechtmatig in bezit is van een bewijs van bevoegdheid oefentherapeut Cesar dan wel oefentherapeut Mensendieck.

Oefentherapie: de oefentherapie zoals deze gedoceerd wordt aan de opleiding oefentherapie Cesar bij de Hogeschool Utrecht en de opleiding Mensendieck bij de Hogeschool van Amsterdam.

Wet BIG: wet van 11 november 1993, houdende regelen inzake beroepen op het gebied van de individuele gezondheidszorg.

Besluit: het Besluit van 18 juni 2008, houdende wijziging van het Besluit diëtist, ergotherapeut, logopedist, mondhygiënist, oefentherapeut, orthoptist en podotherapeut.

In dit besluit (Algemene Maatregel van Bestuur in het kader van de Wet BIG) zijn de regels inzake de opleiding en de deskundigheid van de oefentherapeut geherformuleerd, alsmede de regeling directe toegankelijkheid oefentherapeut vastgelegd.

4

VvOCM: Vereniging van Oefentherapeuten Cesar en Mensendieck.

## 3. Aspecten met betrekking tot de beroepsuitoefening algemeen

1. De oefentherapeut is persoonlijk verantwoordelijk voor de uitoefening van zijn beroep binnen de bevoegdheden overeenkomstig de deskundheidsomschrijving van de oefentherapeut zoals geregeld in de Wet BIG.
2. De oefentherapeut hanteert bij de uitoefening van het beroep de grenzen van de eigen deskundigheid en bekwaamheid binnen het beroep, zoals verwoord in het beroepsprofiel en de beroepscode.
3. De oefentherapeut hanteert bij de uitoefening van het beroep de geldende wettelijke kaders.

4. De oefentherapeut verleent zorg van voldoende kwaliteit. Daarbij zijn van belang:
  - deskundigheid;
  - doeltreffendheid en doelmatigheid;
  - cliëntgerichtheid;
  - zorgvuldigheid;
  - veiligheid.
5. De oefentherapeut laat ten opzichte van de hulpvrager en diens sociale omgeving commentaar achterwege op de handelwijze van andere personen die de cliënt hulp bieden.
6. De oefentherapeut zal nooit ongediplomeerde medewerkers – behoudens stagiaires – oefentherapeutische werkzaamheden laten verrichten. De beroepscode is eveneens van toepassing voor stagiaires.
7. De oefentherapeut organiseert zijn beroepsuitoefening op zodanige wijze dat een en ander redelijkerwijs zal leiden tot verantwoorde zorg, conform de Kwaliteitswet Zorginstellingen en de Wet BIG.
8. De oefentherapeut mag alleen melding maken van een specialisme binnen de oefentherapie wanneer die specifieke deskundigheid erkend is door de VvOCM. Tevens dient hij te voldoen aan de daarvoor geldende eisen en voldoet ingeschreven te staan in het desbetreffende register.

#### 4. Aspecten met betrekking tot collegialiteit

1. De oefentherapeut zal zich onthouden van het in het openbaar of ten opzichte van cliënten uiten van kritiek op een collega. Indien de oefentherapeut ervan overtuigd is dat een collega handelt in strijd met de beroepscode, zal hij dit aan de betrokken collega kenbaar maken.
2. Indien er naar het oordeel van de oefentherapeut sprake is van een grove nalatigheid of wanprestatie van een collega, dan brengt hij dat oordeel, onder mededeling daarvan aan de betrokken collega, ter kennis van het bestuur van de VvOCM of de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ), dan wel van de cliënt, hem wijzend op de mogelijkheden om een klacht in te dienen.
3. Tijdens waarneming zal de oefentherapeut niet actief cliënten voor zichzelf werven onder de cliënten van de oefentherapeut voor wie hij waarneemt.

#### 5. Aspecten met betrekking tot de relatie met andere zorgverleners

1. De oefentherapeut werkt mee en draagt bij aan multidisciplinaire hulpverlening zonder de eigen beroepsidentiteit en de grenzen van het beroep uit het oog te verliezen.
2. De oefentherapeut is ten opzichte van andere zorgverleners bereid tot openheid en communicatie over en evaluatie van zijn handelen met inachtneming van zijn beroepsgeheim. Hij bevordert samenwerking en uitwisseling van kennis en vakinhoudelijke informatie met andere zorgverleners.
3. De oefentherapeut zal de verwijzing van een cliënt naar een andere zorgverlener vergezeld doen gaan van relevante inlichtingen en een duidelijke omschrijving van het doel van de verwijzing mits de cliënt hiervoor toestemming geeft.

#### 6. Aspecten met betrekking tot de relatie met cliënten

1. De oefentherapeut behandelt, adviseert en begeleidt de cliënt naar beste vermogen zonder aanzien des persoons.
2. De oefentherapeut beschouwt de cliënt als gelijkwaardig medemens en neemt diens waardigheid en eigen verantwoordelijkheid als uitgangspunt.
3. De oefentherapeut stemt de zorgverlening af op de reële individuele behoefte van de cliënt.
4. De oefentherapeut is gehouden de rechten van de cliënt in acht te nemen, zoals deze voortvloeien uit de wetgeving, rechtspraak en (behandel)richtlijnen van de VvOCM.
5. De oefentherapeut biedt de cliënt:
  - a. recht op informatie;
  - b. recht op inzage en afschrift van gegevens;
  - c. recht op privacy en bescherming van de privacy;
  - d. recht op een behandeling in overeenstemming met de wetenschappelijke standaard;
  - e. recht om een behandeling te weigeren of stop te zetten;
  - f. recht op vrije keuze van hulpverlener;
  - g. recht om een klacht in te dienen.
6. De oefentherapeut neemt de geheimhoudingsplicht in acht en eerbiedigt de persoonlijke levenssfeer van de cliënt. De bespreking van een behandeling in tijdschrift of vakkring valt buiten deze beperkingen, mits de identiteit van de cliënt niet uit de verstrekte gegevens kan worden opgemaakt.

7. De oefentherapeut realiseert zich dat een cliënt in de behandel-situatie, gezien de noodzakelijke vertrouwensrelatie, geneigd kan zijn meer van zichzelf te geven of van de ander te vragen dan daarbuiten het geval zou zijn. De oefentherapeut gaat hiermee uiterst zorgvuldig om en bewaart een zekere afstand. De oefentherapeut zorgt ervoor dat verbale en/of fysieke intimiteit geen rol gaan spelen bij de therapeutische hulpverlening. Al het besprokene en alle handelingen dient de oefentherapeut te kunnen verantwoorden naar derden.
8. De oefentherapeut vervaardigt en/of gebruikt niet zonder toestemming van de cliënt geluidsopnames, dia's, films of foto's. In geval van toestemming worden de opnames alleen gebruikt voor het doel waarvoor toestemming is gegeven door de cliënt.
6. De oefentherapeut aanvaardt geen opdrachten, verricht geen beroepsmatige handelingen en doet geen uitspraken die buiten de deskundigheid liggen zoals omschreven in het besluit oefentherapie van de Wet BIG.
7. In de relatie tussen de oefentherapeut en de cliënt kennen beiden hun eigen rol en verantwoordelijkheid. Zij trachten samen het beoogde doel te bereiken.

#### 7. Aspecten met betrekking tot professionalisering

1. De oefentherapeut laat zich registreren in het Kwaliteitsregister Paramedici.
2. De oefentherapeut tracht zelf en samen met andere zorgverleners een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de wetenschap op het gebied van de oefentherapie en de gezondheidszorg.
3. De oefentherapeut toetst regelmatig of de eigen deskundigheid nog adequaat is, bijvoorbeeld door deelname aan intercollegiaal/multi-disciplinair overleg.
4. De oefentherapeut zorgt ervoor dat hij steeds beschikt over de voor de beroepsuitoefening noodzakelijke recente kennis en vaardigheden.
5. De oefentherapeut is op de hoogte van en handelt conform de (behandel)richtlijnen die door de VvOCM aangenomen zijn.
6. De oefentherapeut realiseert zich het belang van de professionalisering van het eigen beroep en handelt ernaar.
7. De oefentherapeut overtuigt zich van de ethische correctheid van het onderzoek waar hij bij betrokken is/aan meewerkt.

8. De oefentherapeut gaat bij het doen of meewerken aan onderzoek zorgvuldig te werk. De belangen en de privacy van de cliënt worden niet geschaad.
9. Publiciteit voor en door oefentherapeuten moet feitelijk, controleerbaar en begrijpelijk zijn.
10. Het is de oefentherapeut niet toegestaan in publiciteit tot personen herleidbare gegevens vrij te geven, tenzij met schriftelijke toestemming van betrokkenen.

#### Relevante Wetgeving

##### Wet beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG)

Op 11 november 1993 is de Wet BIG in werking getreden. De wet omschrijft het deskundigheidsterrein en regelt de titelbescherming van een beperkt aantal beroepen waaronder dat van de oefentherapeut. Oefentherapeuten vallen samen met een aantal andere paramedische beroepen onder artikel 34 van de Wet BIG. De kwaliteit van de beroepsuitoefening wordt geregeld in artikel 40. Daarin is onder andere vastgelegd dat de beroepsuitoefening op een zodanige wijze is georganiseerd, dat dit (redelijkerwijze) moet leiden tot verantwoorde zorg. Dit omvat tevens de systematische bewaking, beheersing en verbetering van de kwaliteit van zorg.

Het deskundigheidsgebied en de opleidingseisen voor oefentherapeuten zijn laatstelijk gewijzigd op 18 juni 2008. De oefentherapeut is vanaf 1 juli 2008 direct toegankelijk: cliënten kunnen zich zonder verwijzing van een arts voor onderzoek en behandeling tot de oefentherapeut wenden. Het deskundigheidsgebied van de oefentherapeut is uitgebreid met het zelfstandig diagnosticeren en behandelen.

##### Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO)

Per 1 april 1995 is de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO) in werking getreden. Deze wet regelt bepaalde aspecten van zorg binnen de individuele relatie tussen de cliënt en zorgverlener. De wet is vooral gericht op de versterking van de positie van de cliënt en stelt eisen ten aanzien van voorlichting, toestemming, inzage in het dossier en geheimhouding. De wet gaat uit van een vertrouwensrelatie waarin cliënt en oefentherapeut op basis van gelijkwaardigheid zo veel mogelijk samen overleggen en beslissen.

#### Kwaliteitswet zorginstellingen (KZI)

De Kwaliteitswet zorginstellingen verplicht zorgverleners verantwoorde zorg te leveren. Artikel 2 van deze wet luidt: 'De zorgaanbieder biedt verantwoorde zorg aan. Onder verantwoorde zorg wordt verstaan zorg van goed niveau, die in ieder geval doeltreffend, doelmatig en patiëntgericht wordt verleend en die afgestemd is op de reële behoefte van de patiënt.' Deze wet is bedoeld voor instellingen en organisaties waarin twee of meer zorgverleners werkzaam zijn. Een verplichting van deze wet is het opstellen van een kwaliteitsjaarverslag.

#### Wet klachtrecht cliënten zorgsector (WKCZ)

Deze wet verplicht zorgaanbieders (instellingen en individuele zorgverleners) een regeling te treffen voor de behandeling van klachten over de zorgaanbieder zelf of over personen die voor of bij de zorgaanbieder werken. Elke zorgaanbieder is verplicht een klachtenregeling te hantieren die voldoet aan de eisen van de wet. De VvOCM neemt deel aan de Landelijke Klachtencommissie Paramedici Eerstelijns. Deze Commissie heeft een landelijke klachtenregeling opgesteld, die ook van toepassing is op oefentherapeuten.

#### Wet bescherming persoonsgegevens (WBP)

Deze wet bevat regels voor de aanleg, de opslag en het gebruik van persoonsregistraties en de verstrekking van gegevens daaruit om te waarborgen dat er zorgvuldig met persoonsgegevens wordt omgegaan. De WBP is van toepassing op vrijwel alle gegevensverzamelingen die zijn te herleiden tot cliënten. Dit geldt zowel voor elektronische als voor handmatige verwerkingen.

Ingevolge de WBP moet de cliënt worden ingelicht over de doelen van de gegevensverwerking en de wijze waarop de verwerking plaatsvindt. Ook moet duidelijk zijn wie de verantwoordelijke is. Tevens moet de cliënt gewezen worden op de rechten waarop hij zich kan beroepen.

#### Mededingingswet

Deze wet ziet toe op eerlijke concurrentie tussen ondernemingen. Zelfstandig gevestigde zorgverleners, ondernemingsverenigingen en zorgverzekeraars vallen onder deze wet. Het maken van concurrentie-beperkende afspraken tussen ondernemers over de prijs, het werkgebied of het marktgedrag is op grond van de mededingingswet verboden. Een zelfstandige toezichthouder, de NMa (Nederlandse Mededingings-

autoriteit) ziet toe op de naleving van de wet. De mededingingswet bevat verder het verbod voor ondernemingen met een economische machtspositie om misbruik te maken van deze positie.

#### Wet marktordening gezondheidszorg (WMG)

De WMG is op 1 oktober 2006 in werking getreden en is één van de laatste veranderingen binnen het zorgstelsel. Het doel van de WMG is meer concurrentie te krijgen in de zorg. Het belang van de consument staat hierbij voorop. De WMG regelt de prestaties en tarieven van zorgaanbieders. De WMG regelt ook het toezicht op alle zorgmarkten (zorgverzekering, zorginkoop en zorgverlening), op de ontwikkeling van deze markten en op formulieren en procedures in de zorg.

Het nieuwe zorgstelsel vraagt om een ander soort toezichthouder. Dat is de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa). In de Wet marktordening gezondheidszorg staan de taken en bevoegdheden van de NZa.

#### Toekomstige wetgeving

De (gezondheids)zorg is in beweging. Dat heeft tot gevolg dat er wetgeving te verwachten is waar oefentherapeuten zich ook aan dienen te houden (zie hoofdstuk 3, artikel 3 van deze beroepscode). Een voorbeeld is een nieuwe wet betreffende het melden van huiselijk geweld en kindermishandeling, die naar verwachting op 1 januari 2011 in werking zal treden.